

DE NEDERLANDSE AGRARISCHE SECTOR:
TOONAANGEVENDE IN DE WERELD

Ondernemerschap, kennis en productiviteit in de Nederlandse land- en tuinbouw zijn van mondiaal topniveau. De bijdrage aan onze dagelijkse voedselvoorziening, nationale welvaart, landschapsbeheer en vitaliteit van het platteland is onmisbaar voor Nederland. Bijna nergens ter wereld is bovendien de motivatie bij boeren en tuinders om duurzaam te ondernemen, met respect voor mens, dier en omgeving, zo groot als in ons land.

Nederland moet deze positie behouden en verder uitbouwen. De wereldbevolking neemt toe van 6,8 miljard nu naar 9 miljard in 2050. Bovendien stijgt de welvaart. Er is daarom over 40 jaar zeker 70% meer voedsel nodig. Die enorme toename is volgens de Verenigde Naties zonder grootschalige productie niet haalbaar. Tegelijkertijd moet de land- en tuinbouw ook zijn rol blijven waarmaken als de belangrijkste drager van het Nederlands landschap.

Nederland krijgt daarmee nieuwe verantwoordelijkheden in het veiligstellen van voldoende voedsel voor onze (klein)kinderen. Direct in het produceren en verkopen van voldoende en hoogkwalitatieve producten en uitgangsmateriaal en indirect in de vorm van diepgaande en brede kennis. Van plant- en zaadveredeling tot dierenwelzijn, van voedselveiligheid tot diergezondheid, van bodemdiversiteit tot energie- en waterbeheer en van gewasbescherming tot opbrengstvermeerderende productietechnieken.

Het fundament van onze bloeiende agrarische bedrijfstak is de primaire sector. LTO Nederland ziet het als een algemeen maatschappelijk belang dat onze boeren en tuinders de ruimte krijgen om dat te blijven doen. 'Ruimte om duurzaam te ondernemen' is het motto van LTO Nederland voor het beleid met het oog op de komende kabinetsperiode. Dat is niet nieuw. De leuze bouwt voort op het eerder uitgezette beleid van innovatief en omgevingsbewust ondernemen in de land- en tuinbouw en in het bredere agrocomplex. Ondernemers hebben samen met ketenpartijen in eerste instantie zelf de verantwoordelijkheid om dat waar te maken richting markt, consument en samenleving. De overheid kan hen stimuleren en ondersteunen.

RUIMTE VOOR DUURZAAM ONDERNEMEN

Ruimte bieden voor duurzaam ondernemen staat voor LTO Nederland centraal in al haar activiteiten, zowel op het gebied van de belangenvertegenwoordiging als in de dienstverlening

aan agrarische ondernemers. LTO Nederland beschouwt dit niet alleen als een sectoraal belang, maar vooral ook als een algemeen maatschappelijk belang.

Vanuit het ijkpunt 'ruimte voor duurzaam ondernemen' ziet LTO Nederland voor de komende regeerperiode vijf strategische thema's. Dat zijn:

- een duurzame agrarische bedrijfsvoering;
- een duurzame ontwikkeling van het platteland;
- versterken van de marktpositie van primaire producenten;
- versterken van de internationale concurrentiepositie;
- verdere uitbouw van onze kennis en innovatiekracht.

DUURZAME AGRARISCHE BEDRIJFSVOERING

De agrarische ondernemers zetten zich met vastberaden tred in voor duurzame bedrijfsvoering. De agrariër mag niet het gevoel krijgen dat hij er alleen voor staat. Ook de overheid, andere schakels in de keten en de consumenten hebben een belangrijke verantwoordelijkheid om dat mogelijk te maken.

Voor het bereiken van een duurzame agrarische bedrijfsvoering zijn de volgende kernpunten van belang:

- gezondheid van mens, plant en dier staat centraal bij wetgeving en convenanten. Daarbij is natuurlijke weerstand het uitgangspunt voor dier- en plantgezondheid en natuurlijk gedrag voor dierenwelzijn;
- winst kan worden behaald in het verbeteren van de samenhang tussen de natuurlijke processen energie, water, mineralenkringloop en biodiversiteit. Inzetten op de combinatie van nieuwe technologie met kennis van natuurlijke processen;

- agrarische producten en diensten van hoge kwaliteit en met een duidelijk maatschappelijke meerwaarde zijn economisch rendabel;
- de leefbaarheid, de diversiteit én de kwaliteit van het platteland zijn gebaat bij een klimaat waarin het voor agrariërs aantrekkelijk is om in de groene ruimte te ondernemen.

DUURZAME ONTWIKKELING VAN HET PLATTELAND

Boeren en tuinders leveren een belangrijke bijdrage aan het verminderen van vervuiling en het verbeteren van de water- en bodemkwaliteit. Deze bijdrage past in de overgang van traditionele producent van voedsel en grondstoffen naar omgevings- en mensgericht produceren van voedsel, sierteeltgewassen, energie en groene en blauwe diensten. Verantwoorde schaalvergroting, verbreding en specialisatie zijn veelal nodig om investeringen te kunnen doen. Het gaat specifiek om:

- ontwikkeling in ruimtelijk beleid mogelijk te maken voor schaalontwikkeling en verbreding. Onder verbreding valt natuur, recreatie, beleving, energieopwekking en wateropvang. Ontwikkelingen versterken de waarden van het landelijk gebied en de kenmerkende ruimtelijke structuur van de agrarische sector;
- erken dat 2018 voor het bereiken van EHS-doelen niet haalbaar is;
- de uitvoering van de EHS vraagt een scherpere focus op doelen en begrenzing. Een omslag is nodig: de capaciteit van agrarische ondernemers die de ambitie hebben om natuur te realiseren en te beheren kan veel meer worden benut;
- maatregelen in het kader van Natura 2000 vragen op korte termijn om uitwerking waardoor de 25.000 veehouderijbedrijven, die nu geen reële ontwikkelingsmogelijkheden hebben, weer kunnen investeren in hun toekomst. Het EU-beleid is gericht op zowel ecologische als sociaal-economische ontwikkeling;
- rijkssturing en facilitering van zowel grootschalige als kleinschalige gebiedsgerichte aanpak via het meerjaren programma Vitaal Platteland/ILG blijven nodig;
- de organisatie van het beheer van water kan en moet efficiënter. Weeffouten in de Waterschapswet waardoor de agrarische sector ten onrechte te zwaar wordt belast behoeven herstel;
- de organisatie van het beheer van de waterhuishouding moet dichter bij de betrokken ondernemers en belanghebbenden worden gebracht.

VERSTERKING MARKTPOSITIE VAN PRIMAIRE PRODUCENTEN

LTO Nederland werkt aan een versterking van de marktpositie van boeren en tuinders door deelname in tal van projecten en convenanten, informatievoorziening, het bevorderen van keten- en horizontale samenwerking. Het gaat ook om het stimuleren en ondersteunen van innovatieve, duurzame productie en het adviseren over een sterkere oriëntatie van ondernemers op de markt en de samenleving.

Voor een sterkere marktpositie van agrarische ondernemers vraagt LTO Nederland van het nieuwe kabinet aandacht voor:

- versterking van de positie van producenten in de EU-mededingingswetgeving;
- faciliteren en stimuleren van duurzame ketensamenwerking tussen boeren/tuinders en de andere ketenpartijen;
- het tegengaan van protectionisme in de EU en derde landen;
- beperking van de impact van zeer extreme prijschommelingen, zoals door speculatie, vangnetten blijven ook nodig in het EU landbouwbeleid, zoals via variabele bijmenging;
- het stimuleren van duurzame investeringen door verbetering en uitbreiding van bestaande middelen. Door toespitsing van fiscale faciliteiten op ondernemerschap en duurzame productie en een kleinschaligheidsinvesteringsaftrek voor investeringen tot € 300.000;
- confronteer het bedrijfsleven niet met verdere verzwaringen van financiële en administratieve lasten.

BEHOUD INTERNATIONALE CONCURRENTIEPOSITIE

Europees landbouwbeleid blijft in de toekomst nodig om als agrarische sector te kunnen blijven concurreren op de internationale markt, in te kunnen spelen op maatschappelijke wensen en de consumentvraag. Breed gedeelde waarden op het gebied van dierenwelzijn, milieu, energie, volksgezondheid, voedselveiligheid, hygiëne, arbeidsomstandigheden en landschapsbeheer vormen het kader waarbinnen de ondernemer zijn 'license to produce' moet verdienen. Er treden schadelijke economische en maatschappelijke effecten op bij verschillen tussen lidstaten in de implementatie van Europees beleid. Deze uitdaging wil en kan LTO Nederland aangaan onder de voorwaarde dat de hiervoor beschikbare Europese budgetten binnen de land- en tuinbouw toereikend zijn. De totale uitgaven voor landbouw zijn verhoudingsgewijs minder dan een 0,5% van het Europese BNP en 1% van de totale overheidsuitgaven in de EU.

DAARVOOR DIENEN ZICH DE VOLGENDE PUNTEN AAN:

- het landbouwbeleid moet Europees worden bepaald en gefinancierd om Europese concurrentieverschillen zoveel mogelijk tegen te gaan;
- bij beleidsveranderingen zijn voldoende lange overgangstermijnen nodig voor aanpassing van bedrijfsstructuren en om tegemoet te kunnen blijven komen aan de maatschappelijke eisen;
- voor een veilig, diervriendelijk en gezond voedselpakket is een verdere vermindering van het Europese landbouwbudget in de toekomst onacceptabel;
- nieuwe handelsakkoorden moeten leiden tot handhaafbare afspraken over en voldoende ruimte voor 'non-trade concerns' (voedselveiligheid, milieu en dierenwelzijn);
- LTO Nederland wil zich via Agriterra actief in blijven zetten voor de positie van boeren in ontwikkelingslanden met een 'van boer tot boer' aanpak;
- stimulering van Greenports Nederland is nodig ter verbetering van de internationale concurrentiepositie van de tuinbouw.

UITBOUW VAN KENNIS EN INNOVATIEKRACHT

Innoveren is de sleutel naar onze toekomst. Dat geldt voor het gehele bedrijfsleven, maar in het bijzonder voor de landbouw met een sterke fysieke aanwezigheid in het buitengebied en de verantwoordelijkheden die daaruit voortvloeien. Agrarische bedrijven moeten zich met grote kracht kunnen blijven aanpassen aan markt en omgeving. LTO Nederland zet zich daarom in voor goede randvoorwaarden voor innovatie en voor een consistent beleid op het gebied van onderzoek en onderwijs.

Hierin zijn de volgende kernpunten relevant:

- handhaven van de budgetten voor onderzoek en onderwijs voor de agrarische sector;
- bureaucratie rond innovatieprogramma's verminderen en programma's langer volhouden;

- een samenhangend programma voor ondersteuning van kennisnetwerken;
- stimuleren van leren-en-werken trajecten in de land- en tuinbouw;
- ondersteunen van innovatie in het sleutelgebied Flowers & Food.

SAMENHANG IN AANPAK

Overheid en bedrijfsleven staan de komende decennia voor de grote uitdaging om de agrarische sector verder te verduurzamen, onze mondiale topospositie door versterking van concurrentiekracht te behouden, de voedselzekerheid te garanderen en bij te dragen aan de nationale welvaart en de leefbaarheid van het platteland. Onze agrarische sector bezit een indrukwekkend potentieel aan productiecapaciteit en expertise en kan daarmee een wezenlijk aandeel hebben in de oplossing van problemen op het gebied van voedsel, klimaat, energie, water en toekomstige schaarste aan elementaire grondstoffen.

Wel vereisen de opgaven waarvoor we staan een consistente en integrale benadering vanuit een ministerie van LNV, dat onze positie ook internationaal gezaghebbend kan vertegenwoordigen. Behoud van de zelfstandige positie van het ministerie van LNV ligt dan voor de hand. Daarbij behoort ook behoud van de publiekrechtelijke organisatie met productschappen: dit in het belang van de samenleving en van bedrijven in de agrarische sector zoals bij preventie en bestrijding van plant- en dierziekten.

Nederland heeft alle ingrediënten in huis om een toonaangevend landbouwland in de wereld te blijven.

Een uitgewerkte visie van LTO Nederland op het agrarisch beleid voor de komende kabinetsperiode staat op www.lto.nl

COLOFON

LTO Nederland, mei 2010

Tekst: LTO Nederland, Gerard van der Grind en Herman Mertens, **Ontwerp en vormgeving:** Studio Naskin, **Drukwerk:** Lulof

Het hout in dit product is afkomstig uit goedbeheerde bossen en is onafhankelijk gecertificeerd volgens regels van het Forest Stewardship Council. Gecertificeerd door SCS-COC-00652-DQ